

La proposta de Constituïm (9): els drets i llibertats

written by Joan Fonollosa | 4 d'agost de 2016

Els Drets Humans són, junt amb la democràcia participativa i l'ecologia, els tres pilars fonamentals en els quals es basa la proposta constitucional de Constituïm. Tot el títol Primer, un total de 48 articles, està dedicat a la seva definició i les seves garanties.

A més, seguint les darreres tendències del Dret constitucional comparat, aquest catàleg de drets és obert: “Les normes universals de dret internacional, el Conveni Europeu de Drets Humans i Llibertats Fonamentals, la Carta de Drets Fonamentals de la Unió i la jurisprudència derivada dels respectius òrgans jurisdiccionals formen part del bloc constitucional de la República” (art. 57.1) i “també els tractats internacionals relatius als drets humans atorgats vàlidament per la República, una vegada han estat vàlidament ratificats i publicats, formen part del bloc constitucional de la República.” (art. 57.2) Això fa que la legislació catalana s'adapti de manera automàtica al catàleg de nous drets que vagi apareixent en la legislació internacional, cosa que la faria –si s'aprovés tal com està– una de les més avançades del món.

No és possible resumir aquí una llista tan llarga; només fer-ne un breu resum d'alguns punts que em semblen especialment significatius, una tria totalment subjectiva.

L'article 19 garanteix “la llibertat de pensament, religiosa i de culte. Les seves manifestacions només tenen com a límit el respecte a la llei” i que “cap religió no té caràcter oficial. En conseqüència, qualsevol col·laboració o ajut entre la República i les diverses confessions religioses s'estableix per la funció que aquestes desenvolupen, en igualtat de

condicions, segons determina la llei.” Dit d’una altra manera les institucions religioses podran optar a ajuts o subvencions segons la seva tasca, igual que qualsevol altra organització laica.

A jutjar pels suggeriments rebuts via web i en trobades amb ciutadans, un dels punts que més preocupa en aquest capítol és la regulació de les situacions en què un ciutadà pot ser privat de la llibertat de moviments: des de la simple identificació fins a les penes de presó i també d’internament no voluntari en un centre assistencial. Els articles 20 i 21 regulen detalladament aquests supòsits, probablement més enllà del que seria raonable en un text constitucional, i donen totes les garanties per evitar abusos en aquesta mena de situacions.

Els articles 26 a 28 configuren el conjunt de drets familiar: “Totes les persones tenen el dret de contreure matrimoni o altrament constituir-se en parella amb plena igualtat jurídica, amb independència de l’orientació sexual o la identitat de gènere” (art. 26.1) alhora que “La República ha de (...) protegir les famílies, en qualsevol de les seves formes, com a mitjà per al lliure desenvolupament personal dels seus membres, (...) garantir la igualtat d’oportunitats laborals (...) i actuar contra totes les formes de violència domèstica i de gènere de manera integral i efectiva.” (art. 27) Finalment l’article 28 diu que “és responsabilitat de les mares i els pares i tutors tenir cura del creixement i desenvolupament personal i integral dels menors (...) i “les institucions públiques [només] són responsables subsidiàries del creixement i desenvolupament dels menors (...) amb respecte pel principi de protecció de l’interès superior del menor”.

Pel que fa als drets socials, “es reconeix i garanteix el dret a la propietat privada i a l’herència” (art. 34.1) i s’estableix que “els catalans tenen dret a assolir un habitatge digne, d’acord amb els seus mitjans” (art. 35.1) així com que “totes les persones tenen dret a accedir en

condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis de salut pública" (art. 36.1)

En matèria reproductiva i genètica, l'art. 38 fa una àmplia regulació de drets avui sovint menystinguts per la legislació però no per la societat; així, "es reconeix el dret de la dona a accedir (...) a les tècniques de reproducció assistida, amb independència del seu estat civil i orientació sexual, i també a rebre la informació necessària per prestar-hi el seu consentiment" (art. 38.1) A més "la llei pot regular altres formes de reproducció, d'acord amb l'interès superior del futur menor i el respecte a la dignitat de les persones" (art. 38.2) cosa que obre la porta a totes les possibilitats que la ciència pot oferir en aquesta matèria; això sí, "la llei protegeix l'ésser humà davant els avenços científics que el puguin perjudicar en el camp de la reproducció assistida i de l'enginyeria genètica" (art.38.3) i "la llei regula la utilització del patrimoni genètic i embrionari de l'ésser humà, d'acord amb el principi de precaució, per tal de garantir la protecció de la dignitat humana, de la integritat física i psíquica de tothom i de la seva descendència" (art. 38.4).

Aquest mateix article en els seus punt 5 i 6 ordena que llei reguli "la utilització del patrimoni genètic i embrionari dels animals, plantes i altres organismes vius (...) per tal de garantir la protecció de l'ésser humà i del seu entorn" i "la investigació amb animals, plantes i altres organismes vius amb finalitats mèdiques."

Una característica que fa aquesta proposta clarament diferent de la Constitució espanyola vigent, és que tots els drets recollits en aquest títol tenen consideració de fonamentals, i per tant "vinculen totes les institucions públiques i són d'aplicació directa" (art. 56.1) Dit d'una altra manera, a diferència del que succeeix amb la Constitució espanyola actual, no cal esperar que una llei ho desenvolupi per poder-ne exigir l'aplicació.

Podeu descarregar el text complet de la proposta en aquesta adreça

http://constituim.cat/wp-content/uploads/2016/05/Constitui%CC%88m_marca.pdf